

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Харківського районного управління поліції № 2 Головного управління
Національної поліції в Харківській області

20.10.2025

м. Харків, 2025 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 20.10.2025 групою НПМ здійснено відвідування Харківського районного управління № 2 Головного управління Національної поліції в Харківській області (далі – управління поліції).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Владислав Віталійович Лисаков, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Андрій Михайлович Бохвалов, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Анастасія Євгенівна Романова, регіональний координатор Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Харківській області.

Відвідування проведено в присутності Олександра Петровича Макарова, заступника начальника управління поліції, Валерії Вадимівни Полєшко і Андрія Андрійовича Янголенка, старших інспекторів з дотримання прав людини (далі – інспектор).

Членам групи НПМ забезпечено безперешкодний доступ до всіх приміщень управління поліції та ознайомлення з необхідною документацією.

Відвідування управління поліції групою НПМ здійснено вперше.

Загальна інформація.

Управління поліції розташоване за адресою: вулиця Ахієзерів, 30, місто Харків, Харківська область.

Керівництво: Сергій Вячеславович Дводненко – начальник управління поліції, полковник.

Територія управління поліції огорожена. Вхід до неї обладнаний контрольно-пропускним пунктом, в якому розміщено пост працівника, який здійснює реєстрацію осіб і забезпечує пропускний режим на цю територію.

На стінах будівлі, де обладнано контрольно-пропускний пункт, розміщено інформаційні стенди з інформацією про керівництво Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України, Головного управління Національної поліції в Харківській області, управління поліції, графік особистого прийому громадян посадовими особами Головного управління Національної поліції в Харківській області, управління поліції, щодо можливості звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, відповідними зразками заяв (фото 1). Також у цьому приміщенні в доступному для громадян місці встановлено скриню для заяв, скарг і пропозицій і розміщено перелік закладів охорони здоров'я, в яких надається замісна підтримувальна терапія в місті Харків та Харківській області (фото 2).

Управління поліції розташоване в декількох будівлях, розміщених на його території. На першому поверсі адміністративної будівлі управління поліції обладнано кімнату для затриманих (фото 3 – 4), кімнату для проведення слідчих дій (фото 5), кімнату для конфіденційного побачення затриманого із адвокатом (фото 6). Поруч з

контрольно-пропускним пунктом облаштовано приймальню громадян (фото 7), що перебуває у вільному доступі для відвідувачів. Кожне із цих приміщень обладнане меблями та інвентарем згідно з підзаконними нормативно-правовими актами.

Керівництво управління поліції повідомило групу НПМ про недостатність службових приміщень у будівлях, що перебувають у користуванні працівників управління поліції, з огляду на що кімната для конфіденційного побачення затриманого із адвокатом додатково облаштована як робоче місце інспектора. Ця службова особа залишає це приміщення при потребі провести конфіденційне побачення затриманого із адвокатом.

Згідно з пунктом 1 наказу начальника управління поліції від 13.01.2025 № 213 визначено 2 кімнати для проведення слідчих дій, одна з яких використовується як кімната для конфіденційних побачень затриманого з адвокатом. Відповідно до пунктів 2, 3 цього документа 4 службові кабінети визначено як приміщення, у яких дозволено проводити процесуальні дії. Працівників, які здійснюють такі дії, зобов'язано здійснювати їх відеофіксацію за допомогою портативного відеореєстратора, у разі відсутності в них обладнаної системи відеоспостереження, із подальшим зберіганням відеозаписів не менше 30 діб.

Членами групи НПМ встановлено, що приміщення тиру використовується як укриття, проте воно також періодично використовується за своїм першочерговим призначенням, що під час цього не позбавляє права осіб використовувати його частину як безпечний простір. У ньому розміщено місця для сидіння, медичний інвентар, питна вода, вогнегасник (фото 8 – 10).

На всіх поверхах будівель управління поліції розміщено вогнегасники та плани евакуації в разі надзвичайних ситуацій.

В управлінні поліції камери відеоспостереження облаштовано ззовні її території, у кімнаті для затриманих, черговій частині, приймальні громадян, кімнаті для проведення слідчих дій, кімнаті конфіденційного побачення затриманого із адвокатом, коридорах, поруч з контрольно-пропускним пунктом та інших приміщеннях. Відвідувачі, затримані і доставлені особи повідомлені про здійснення відеофіксації численними інформаційними табличками (фото 11). Згідно з положеннями Інструкції із застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 18.12.2018 № 1026, передбачено можливість архівації даних за період не менше 30 діб.

За інформацією керівництва управління поліції, бригада швидкої допомоги приїжджає на виклик упродовж 10-15 хвилин. У приміщенні чергової частини зберігається універсальна аптечка, що містить засоби для зупинки кровотеч та інший інвентар, строк експлуатації якого не спливає (фото 12).

Працівники управління поліції ведуть такі журнали: інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги затриманим; реєстрації надання медичної допомоги особам, які перебувають в органі (підрозділі) поліції; обліку доставлених, відвідувачів та запрошених; обліку осіб, яких поміщено до кімнати для затриманих. Ця документація відповідає формам, затвердженим у національному законодавстві.

При вивченні змісту журналу обліку осіб, яких поміщено до кімнати для затриманих, з'ясовано, що впродовж 2025 року до цього приміщень затримані особи не були поміщені.

Керівництвом управління поліції вживаються заходи щодо належного щоквартального інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги.

В управлінні поліції обов'язки службових осіб, відповідальних за додержання прав затриманих під час їх перебування в управлінні поліції, здійснюють два інспектори.

У ході спілкування із одним з інспекторів встановлено його обізнаність із положеннями статей 212 та 213 Кримінального процесуального кодексу України.

Інспектором заповнюються картки затриманих, що містять, зокрема, відомості про всі дії, що здійснювалися за участю затриманої особи, анкети опитування затриманих осіб та анкети опитування поліцейських, які затримали осіб.

Серед позитивних аспектів діяльності слід відмітити, що в посадовій інструкції інспектора не лише закріплено обов'язок додержуватися вимог статті 3 Європейської конвенції з прав людини та статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, але й забезпечувати їх виконання підпорядкованими особовим складом. Для виконання цього обов'язку інспектором проводяться просвітницькі бесіди з працівниками управління поліції, а також організовуються періодичні навчання особового складу для підвищення їхньої обізнаності з положеннями національного і міжнародного права щодо заборони катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, іншими положеннями законодавства.

Так, 03.09.2025 інспектором було проведено просвітницьку бесіду з черговими управління поліції, під час якої увагу було зосереджено, зокрема, на порядку дій у разі затримання особи, яка б мала потребу в лікуванні препаратами замісної підтримувальної терапії, а також на переліку медичних закладів охорони здоров'я, в яких надається замісна підтримувальна терапія в місті Харків та Харківській області.

В управлінні поліції проводяться щотижневі комісійні обстеження службових кабінетів з метою виявлення та вилучення сторонніх предметів, що можуть бути засобами катування або неналежного поводження із затриманими, доставленими і взятими під варту особами.

Усі службові кабінети управління поліції позначені номерами, посадами, прізвищами, іменами працівників, що в них працюють. Під час огляду групою НПМ цих приміщень сторонніх та примусово утримуваних осіб, а також предметів, що можуть бути застосовані для катування чи психологічного тиску, не виявлено.

У посадових інструкціях працівників управління поліції передбачено пункт про заборону катувань відповідно до статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Скарг щодо неналежного поводження із доставленими, затриманими, арештованими особами на адресу управління поліції не надходило. Фактів заподіяння тілесних ушкоджень або насильницької смерті особам зазначеної категорії під час їх перебування в управлінні поліції не встановлено.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на охорону здоров'я (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 12 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права, стаття 13 Європейської соціальної хартії, стаття 49 Конституції України, статті 18, 23 Закону України «Про Національну поліцію»).

1. Відповідно до пункту 14 частини першої статті 23 Закону України «Про Національну поліцію» визначено, що поліція відповідно до покладених на неї завдань вживає всіх можливих заходів для надання домедичної допомоги особам, які постраждали внаслідок кримінальних чи адміністративних правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я.

У порушення положень частини першої статті 12 Закону України «Про екстрену медичну допомогу» та Порядку підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати медичну допомогу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 № 1115, лише 9 працівників управління поліції пройшли підготовку щодо володіння знаннями і практичними навичками надання домедичної допомоги та отримали відповідне посвідчення, що свідчить про потребу в проведенні додаткових навчань з цієї тематики для особового складу.

Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 12 Конвенції про права осіб з інвалідністю, пункт 3 статті 15 Європейської соціальної хартії, стаття 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Європейська конвенція з прав людини), статті 1, 2, 7 Загальної декларації прав людини, статті 21, 24 Конституції України).

2. У порушення Державних будівельних норм України 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327, в управлінні поліції не облаштовано санітарно-гігієнічне приміщення для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Через це зазначені особи під час перебування в управлінні поліції не можуть здійснювати природні потреби, санітарно-гігієнічні заходи. Окрім того, не розміщено зовнішню тактильну табличку із інформацією про повне найменування управління поліції, а також години його роботи.

Інші порушення.

3. При вивченні змісту журналу реєстрації надання медичної допомоги особам, які перебувають в органі (підрозділі) поліції, встановлено, що 24.06.2025 зареєстровано випадок надання медичної допомоги, однак у цей документ не внесено повну інформацію, а саме: не зафіксовано порядковий номер надання такої допомоги; прізвище, ім'я та по батькові, рік народження, кому вона надавалася; дата і час прибуття до органу (підрозділу) поліції, у тому числі поміщення до кімнати для затримання; можливі скарги; що було виявлено під час обстеження.

4. Затримані особи, у разі їх поміщення до кімнати для затриманих, не матимуть доступу до свіжого повітря, оскільки вікно не обладнане ручкою, що дозволяє його відчинити.

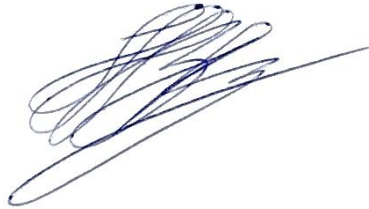
III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Головному управлінню Національної поліції України в Харківській області, управлінню поліції відповідно до їхньої компетенцій:

1. Організувати належний розгляд наданих рекомендацій та забезпечити дієвий контроль за станом усунення виявлених порушень прав людини, а також причин і умов, що їм сприяють.
2. Забезпечити вільний доступ до свіжого повітря в кімнаті для затриманих.
3. Організувати проведення навчання з надання домедичної допомоги для працівників управління поліції.
4. Облаштувати в управлінні поліції санітарно-гігієнічне приміщення з урахуванням потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, а також розмістити зовнішню тактильну табличку із інформацією про повне найменування управління поліції та години його роботи.
5. Вжити заходів щодо належного і повного ведення журналу реєстрації надання медичної допомоги особам, які перебувають в органі (підрозділі) поліції.

Додаток: фототаблиця на 2 арк.

Керівник групи НПМ:
головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини

Владислав ЛИСАКОВ

ФОТОТАБЛИЦЯ ДО ЗВІТУ

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

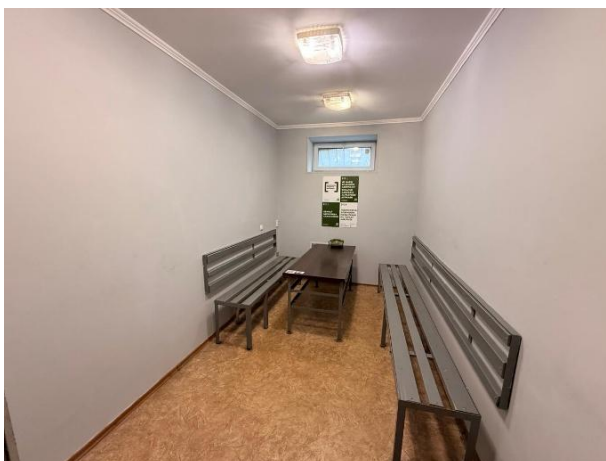

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

